

העושה ממשלת פולין די הצורך להצלת היהודים?

מיניסטר סטאנצ'יק בישיבת הוועה'ם של ההסתדרות

הח' יאן סטאנצ'יק, ממנהיגי תנועת הפועלים הפולנית והחבר ממשלת פולין, ביקר אתמול בבית הועד הפועל של ההסתדרות בשעת ישיבת המוכי' רות בכויתו באו הפונסול הכללי של פולין בתל-אביב וכמה נציגים אחרים של השלטונות ושל צבא פולין הפולנים.

היו"ר י. שפרינצק קידם את פני האורח. כבר פעם קבלנו את פניו בעיקר כמיניסטר. עכשיו אנו מקבלים את פניו כחבר. אך גם הפעם לא נשכח, כי לפנינו חבר ממשלת אומה אשר יש לנו לזכר ענינים עמה.

קשר של שתיקה על הקברים
י. רוסטין תיאר את הישגי הפעול הארצישראל, שאינם אלא ראשית. היר נא יכולים לפגוש אותך ברנשות נאות, אך אין בלבנו עכשיו נאווה ושטחה. עוברים עלינו הימים האכזריים בעתה בתולדותינו. אנו משתתפים בכל לבנו בכאב העם הפולני הנתון כעול הנאצים. אבל עמנו הולך גשמה. ויש בעולם קשר של שתיקה על הקברים. אנו יודים עיב, כי יכולתה של ממשלת פולין מוכי' בלתי, אך איננו יכולים לפטור גם אותה מהאחריות לקשר השתיקה הזה. איננו יודעים אפילו אם ממשלת פולין פנתה לתושבים הפולנים בדרושה להגן על היר הודים, לעמוד לימינם, לעזור להם בביר חת. להחביאם. ועדיין אנו נתקלים לפע סוב בצעדים עוינים ליהודים של הועים פולניים רשמיים.

על ארגון פועלי ארץ ישראל
נ. מאירסון סיפרה לאורחים על ההסתדרות ופעולתה. ארגון הפועלים בארץ ישראל סקיים תפקידים המוטלים בכל ארץ אחרת על הממשלה. עליו הדאי' נה להכשרת העולים ולארגנם להתיישבות ולמזוגן של קבוצות עולים שונות לפי מוצאו, שפתן, דתם היהודית, סנהגיהן, מושגיהן - לאומה אחת, אומה תרכי' תית ועובדת. הביטוח הסוציאלי מוטל בארץ ישראל - כמעט כולו על הפועלים ועל ארגונם, כי הממשלה בארץ אינה מקיימת את חובתה כלפי הפועלים. העזרה ההרדית היא יסוד קיומנו וארגוננו מיום שבאו הפועלים היהודים הראשו' נים לארץ ישראל, ובהעדר עזרת הממ' שלה מטיל קיום השורות הסוציאליים על חברי ההסתדרות נטל ססים כבר, 80

אחוז מהמסים שמשלמים חברי ההסתדרות מוצאים לעזרה סוציאלית, מזה 60 אחוז לקופת חולים אשר תקציבה ב-1943 מניע ל-600 אלף לירות ו-80 אחוז מן הפנסום הזה באים מתשלומי הפועלים.

שני עמים אומללים מאד

י. סטאנצ'יק אמר בין היתר: נכון הרבה, שקיים במידת מה קשר הש' תיקה על הקברים. יש דברים שצריך לזעוק עליהם ואנו נדונים לשתוק. התנ' סו בזה היהודים. התנסו בזה גם הפול' נים. עדיין אנו עומדים בתוך המערכת, אזלי כבר הגענו למחציתה השנייה.

ממשלת פולין אינה אנטישמית. - לא הייתי משתתף בממשלה אנטישמית לפי רוחה או בממשלה העושה פולמיטיקה אנטישמית בלגיו או בכתר - לא רק משום שהרבר מתנגד להכרתי, אך גם משום שלמדנו מן העבר, כמה אסונות מסיסה על עם שנאה כוזבת. נכון שיש לפעמים חיכוכים בינינו; יש לפעמים הבדלי אינטרסים. אך הסיבה העיקרית לחיכוכים היא כי שני העמים - היהודי והפולני - הם עמים אומללים מאד.

אם ברצוננו להיות מאושרים ולחיות יחד - פולנים ויהודים - כמולדת משותפת, עלינו להשתדל להבין איש רעהו. אנתנד בכל כוחי להתעלמות מהתפרצויות אנטישמיות. אבל אין גם להתעלם לחלוטין מן המציאות שבה נתונים הפולנים; על רקע מציאות איר' מה אפשר להבין איך קורים כמה מעשי עוול וקיפוח, ואף על פי כן יש לנטותם ולהקחם בכל תוקף לכל יושנו. מפולין אנו מקבלים דינים וחשבונות מזעזעים על מעשי עוול ליהודים הנעשים תוך סכנת נפשות - ואת העתיד יעצבו תוך נשים הטובים אשר עברו את כור הסבל המשותף. הממשלה הפולנית קוראת לעזרה ליהודים וללחמת בכל הופעה אנטישמית.

העתונות היהודית מפנה תביעות דבות אל ממשלת פולין, גם בענינים שהיא חסרת אונים לעשות בהם, בעני' נים הנתונים כולם ביד ממשלות הברית האחרות. ואליהן יש להפנות את התביר עות, לתבוע ולא לחדול.

דבר ליהודים המתנגדים לציננות
אני מאמין בהכרח היהודים לחזור למולדת ולקרע. הפועל והאבר הפולני

היו נאמנים למולדת, לסדנה, לקרע - גם כשהאזילים היו מתפשרים עם כוכי' שים זרים. גם שאיפה של תנועת הפוע' עם היהודית למולדת ולהשתרשות היא שאיפה יסודית ומוצקת. זאת אני אומר לירידי - גם מבין הפולנים וגם מבין היהודים - המתנגדים לציננות.

אני מאמין, כי אחרי המלחמה יקום עולם טוב יותר, אשר בו יהיה האדם הפשו ויזקק את החרות ואת השוויון ואת זכויות הוולט. על האדם החפשי יבנה העולם החדש של חופש ושויון ולא על חוזה הכתובים על נכי הנייר. כי האדם אינו יכול להיות תוספת לדוד' סרינה ולרעיון, למל רעיון הטוב ביר' תר. הרעיונות נוצרו לשם האדם ולא האנשים לשם הרעיון.

יקרים דברי אחוה

שפרינצק הודה לאורך - בימים איומים אלה יקרים דברי אחוה והארה רצינית של הענינים. הוא הזמין את האורח לברך את הישובים החסלאים והמוסדות - ראה ויזוכה מה שנוצר מתוך ענועים לחופש, דאגה לעם, ולחד צלת האדם.

הח' סטאנצ'יק הודיע, שלאחר שיבתו ארצה יענה להזמנה - יבכה בעשרה ימים בארץ, רצונו לראות את ההישובים בארץ לא מתוך סקרנות כי אם מתוך רצון למוד מזה גם בשביל עתידה של פולין המשוחררת.

סטאנצ'יק אצד נציגות יהודי פולין
אתמול לפנהיץ ביקר המיניסטר סטאנצ'יק בניציגות של יהדות פולין והשתתף בישיבת הוועה'ם של הנציגות. את הישיבה פתח חי לב ומטר למיניסטר של הרכב הנציגות, סטרותיה ופעולותיה. אחי' הרצח דר' א. סטופ על המשאלות בשטח רפולטי ובשטחי העורח ליהדות הפו' המיניסטר סטאנצ'יק ציין בנואם מקיף את פעולתה של הממשלה הפולנית. השיב על הטענות שהושמעו, דיבר על היחסים ההרדיים בין רפולנים ויהודים, על הסבל המשותף ועל הנחיצות ליצור אהדה של שי' תוף פעולה ידידותי בין שני העמים שבמגר המלחמה יצטרפו לבנות חיים משותפים בסר' לין המשוחררת - שמן ההכרה שתהיה דיי' מקראטית. יען כי אחרת אין טעם לכל מלחמה הואת.

קריקטור
הבט
הש
המ

הח
המ
המ

הח
המ

הח
המ

הח
המ

הח
המ

הח
המ

הח
המ

דגש- ודים
להם חיי שעה.
הארצישראלית לכל בית, מאתם שאין
שתי אוקיות לפי המידה
הוא המכתיב פסק דין זה, הכתוב בהרם
כדרי חילוני!

אילית אהרנבורג
כשעמד הרשורט זמנו אז
אחר בחורה האמר:
אל תשכה שלא לצטט אתי ולא
למסר את הדברים בשמי.

אין
הוא מתקבץ והולך והוא מדינה בדרך,
כפי שנהג לומר, הרי בידע שההולך
דרך מאבד שם, מאבד כוח וממון
ואף נימוסים טובים על וחומר שאין
הוא יכול להיות שומר סדר בהלמה.
אבל, רבותי, מכאן ועד לימוד סגנון
יהיה על כלל מראות הנטעים של ישובנו
צדק רב המהלך. ישוב, ישוב, אתה הלש
ואיך יכול להיות צדיק נמור, אבל
עדיין לא התר לך להתנהג לעתים
בדומה לרשע נמור. תסלתי לי שאני
מדבר קשות. איני מתכוון להוציא חם
ושלום לעו על העם היושב בציון היקר
לי מאד. איני אומר ועמך כולם רשעים
ואיני תובע גוי כגלו צדיק שומר
אמונים אבל תודו שבין זה לזה יש
מדרגות רבות. אין אנו יכולים לעמוד
בדימוקרטיה מלאה. וכי משום כך
יותר לקומץ אנשים לרכז בידיהם רוב
משרוק ותפקידים ולזלוז כיבודים? אין
אנו יכולים לפתח שערים לריוחה לפני
כל הכפין — וכי משום כך הננו מסור
רים מלגלות כשרונות הרשם ולשתף
מומן לזמן כוחות צעירים בעצה וברי
הה? ואשר למשל הסמים הממדרון
חוששני שאין הוא מיישב עיקרו של
אם הענין. ישגבנו רופא, הוא נטע דך
וכדומה. אבל גם בעבר צווחו אנשי
לב בעמנו על שלטונם של הנבאים
וראשי הקהל. הקהלה היהודית בתפוצות
הגולה היתה על הרוב כאסקופה הנד
רת לתקפים פוסעים על ראשי עם
קדם. עיין ספרות משכילים; עיין מגדלי
במוחד וזעמו על חברות היפות; ועיין
גם בשאלות ותשובות של הפוסקים
ובספרו-הדרוש. יש מקום לומר, רבותי,
שעמנו הוא עם בלתי דמוקרטי בטבעו.
איני פוסק הלכה. אני דן לפניכם כסבב
רה, סברה היא שחייבים אנו לפשפש
במעשינו שבהווה ושבעבר כאשר
דינו, באפיו המיוחד של עם, אתה
בהתנני, המדקדק עם אגריים ואינו

מתקן את מדותיו שלו. חוזר אני על
דבריו: לא נתבוננתי חלילה לקבוע
מסמרות.
— וטוב שלא נתבוננת לכך — מען
כנצרו אחד שאף הוא ספקן כמוהו, אלא
עיקר ספקו בא לשם חיפוש דרכי
פשרה — קודם כל רצוני שלא נעבור
את מסגרת דיננו. אם נבוא להפליג
לימים מקדם אין לדברים שיעור. בין
שנאמר כי הריח הדימוקרטיה היא
חיתמו של עמנו ובין נאמר היפוכו של
דבר לא נקיים בדינו דין אמת. האמת
היא שהיהדות הנעת ונדה מראשית
הופעתה, הסמולטלת סגוי אל גוי ומאד
רץ אל ארץ, סגנה השמעות שונות
ולבשה לא רק צורות מהופכות זו לזו
אלא גם קלמה תכנים מנוגדים זה אל
זה. מעלה גדולה ליהדות שלכל מקום
שגלתה גלו עמה כוד ההיתגד וכור
המצרף משלה. כל הכלים והתכנים
השאלים עמה נהפכים במרוצת הימים
לנכסי מקור ולערכים המבועים במסד
בעה. דוב דעות וביטות וניסאים המת
הלכים בעולם דקים גם בה. לפיכך
ע' פנים ליהדות וס"ן פרצופים ליהודי
ולכל ישוב יהודי. יכולים, אתם למצוא
הרבה אסמכתות לכך, שהיהודים שוח
רים דימוקרטיה בלב ונפש, כשם שאפי
שר להוכיח במופתים הותכים ששלטון
הזננים מקובל בעמנו. מכל מקום,
רבותי, אם נשפוט, דרך משל, על אופי
עמנו לפי שתי יצירות היסוד שלו,
התנ"ך והתלמוד, התעודות הראויות
יותר מכל תעודה אחרת לשמש בטוי
למערכי לב עמנו לפי תוך התוך שלו,
הרי הננו עם דימוקרטי בהלמה. בתנ"ך,
גם בתורה, על אחת כמה בניבאים
ובכתובים, מפעמת השאיפה לחירות,
לשויון, לכבוד האדם — וכללם משמע
דימוקרטיה. אין לך סלה חוזרת ועשנית
בתנ"ך כמלה כחירה: הדימוקרטיה בר
חרת, אשר לתלמוד הרי תכנו וכל מבי

נהו מכרזים ואומרים: כל ישראל יש
להם חלק בתורה, כל ישראל יש להם
חלק בעולם הזה ובעולם הבא. התלמוד
גורס: יחיד ירכיב הלכה כרבים. אבל
הלכה כרבים אינה שרין דימוקרטיה
מלאה, אלא אם כן אין בה דכוי
המועט. ונדול התלמוד, שהוא מביא
בעד דעת הרבים גם דעת היחיד. דומני
שאין בתולדות כל התרבויות תופעה
נהדרת כזאת. כמה יש בו תכרות מלך
כדת לכמה רב בו השיתוף בהלך-המסד
שבות, ועל הכל הכשרת הלכות לשמוע
כל מה שתלמיד ותיק עתיד להרש.
ואין רבי הנשיא שריו להבעת דעה מר-
יוחנן הסנדלר. אין מקפחים אפילו
זעירא דמן חבריא, ואין משניחין אפי'
לו בבתיקול סן השמים. מקור הסמכות
בהוכחה הפנימית, ברעת היחיד. פירר
שה של דימוקרטיה: סמכות העם בכל
יחיד שבעם. זו היא הדימוקרטיה שלי
ואנות. נמצא: העם היהודי בכללותו
דוגל באמת בעיקרון הדימוקרטיה. כנגד
זה אין להתעלם מכך שהישובים היהודי-
דים, כל פרט מהם לחוד, ואולי גם כל
יהודי לעצמו, מכונים וסוזמנים לעקוף
את עיקרי היושך הדימוקרטי ולתרץ את
נטיית הכפיה בס"ן טעמים, שענין הסוד
סים הוא אולי אחד מהם. אם כי מצד
שני אין השך נורא כל כך, וכל מה
שמצויחים על עסקי נכאנת בישוב יש
בי, רבותי, הנזמה יתדה, אנו מכרזים
בכל. אנו מכרזים על סעלותינו ומשך
חירים יותר מדאי את הסרונותינו.
וביותר אנז נוסים לנזמאות כשהננו
נושאים את דברינו על מקרי הישוב
ומראותיו. דורשים אנו מישוב צעור
זה יותר מדאי. רוצים אנו שהיה כליל
השלימות. רוצים אנו שהיה לא פחות
ולא יותר מישוב דמוקרטי. כלום יד
עם אתם מה זה? עול כוח... עול
כוח, לכך דרוש באמת כוח יוצא מן
הכלל.

שטיינמן